

Cirkulärnr: 1993:186
Diariernr: 1993:2470
Handläggare: Anita Sundin
Avdsek: AK Vård
Datum: 1993-12-09
Mottagare: Individ- och familjeomsorg
Rubrik: Regeringens proposition 1993/94:4 om familjerådgivning

Handläggare
Anita Sundin/ZB

1993-12-09

Individ- och familjeomsorg

Riksdagsbeslut om familjerådgivning

Riksdagen har den 8 december 1993 fattat beslut om en ändring i socialtjänstlagen (prop.familjerådgivning 1993/94:4 om).

Ändringen innebär att kommunen från 1 januari 1995 skall sörja för att familjerådgivning kan erbjudas dem som begär det.

Detta cirkulär är en genomgång av propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen konstateras att familjerådgivningen utför ett värdefullt förebyggande arbete. Den är emellertid inte tillgänglig i alla delar i landet, på andra håll är väntetiderna till rådgivningen långa. I texten (s.5) sägs att "familjerådgivningens fortbestånd måste tryggas genom att ett enhetligt huvudmannskap fastläggs för verksamheten och huvudmannen genom bestämmelse i lag åläggs att tillhandahålla medborgarna familjerådgivning".

Huvuddelen av familjerådgivningen bedrivs idag i landstingens regi. Verksamhetens innehåll är emellertid närbesläktad med socialtjänstens uppgifter.

Skyldigheten att erbjuda familjerådgivning skrivs in i socialtjänstlagen (1980:620). SoL § 12 a lyder, efter socialutskottets behandling och riksdagsbeslutet, i sin helhet:

"Kommunen skall sörja för att föräldrar kan erbjudas samtal under sakkunnig ledning i syfte att nå enighet i frågor rörande vårdnad och umgänge (samarbetssamtal).

Kommunen skall även sörja för att familjerådgivning kan erbjudas dem som begär det."

I specialmotiveringen till paragrafen anges bl a (s.10) att begreppet familjerådgivning indirekt blir "beränsat till kommunalt bedrivna verksamhet samt privat verksamhet som bedrivs enligt överenskommelse med respektive kommun och för vilken kommunen iklätt sig ett kvalitets- och kostnadsansvar. Helt privata initiativ som igångsätts utan överenskommelse med kommunen kan sålunda inte anses utgöra familjerådgivning i nu aktuell mening. Några kostnadsanspråk mot kommunen kan därmed inte resas av sådana vårdgivare".

Familjerådgivning kommer - i konsekvens med beslutet - att bedrivas på olika sätt. En förutsättning är att rådgivningen är en självständig verksamhet och inte inordnas i socialtjänstens övriga verksamhet. Vissa kommuner är, enligt propositionen (s.6), "stora nog att själva bära en familjerådgivningsverksamhet. För ett stort antal andra kommuner kommer ansvaret att tillhandahålla familjerådgivning innebära ett ansvar för finansiering och för att någon utför verksamheten. Det är givet att den lokala uppbyggnaden måste ske efter lokala förutsättningar. Ett alternativ är att flera kommuner går ihop och anordnar verksamheten. Inget hindrar heller att den faktiska verksamheten ligger kvar hos landstinget eller sköts av lämpliga privata rådgivare. En nära till hands liggande utveckling är exempelvis att en idag landstingsdriven byrå blir självständig och drivs av där verksamma familjerådgivare."

Kommunen ges rätt att ta ut avgift för verksamheten. Genom ett tillägg i SoL § 35 görs detta möjligt.

Vad gäller sekretesskyddet för den kommunala familjerådgivningen är det tillgodosett genom nuvarande regler. Socialdepartementet fortsätter emellertid arbetet med kompletterande tystnadsbestämmelser för privata vårdgivare.

Socialstyrelsen får i uppdrag att i samråd med Svenska Kommunförbundet stödja kommunerna i uppbyggnadsarbetet med familjerådgivningen.

Uppdraget omfattar

- utarbetandet av vägledande material med exempel på hur verksamheten kan byggas ut
- vägledning om hur verksamheten bör bedrivas
- resonemang om hur familjerådgivningen kan tillförsäkras hög kvalitet.

Riksdagsbeslutet innebär en ökad kostnad för kommunerna med sammanlagt 100 miljoner kronor. Kostnaden för landstingen bedöms minska med ca 30 miljoner kronor. Vid den ekonomiska regleringen mellan stat och kommunsektorn inför 1995 bör, enligt riksdagsbeslutet, konsekvenserna av förändringen av familjerådgivningen beaktas.

Frågor med anledning av detta cirkulär kan ställas till Anita Sundin (sektionen för Vård och Omsorg) tfn 08-772 43 25 eller Lena Sandström (Kommunalrättssektionen) tfn 08-772 44 34.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Allmän kommunalpolitik
Vård och Omsorg

Lennart Jonasson

Anita Sundin